

Структура населення сотенного містечка Пирятин: історико-демографічний аналіз за матеріалами Румянцевського опису 1765-1769 рр.

У статті за матеріалами Румянцевського опису досліджується населення сотенного містечка Гетьманщини Пирятин. Визначається чисельність та статевовікова структура його мешканців.

Ключові слова: Румянцевський опис, містечко, демографія, населення, статі, вік, місто Пирятин.

У сучасній урбаністиці значний інтерес викликає не лише феномен міста, а й сформована ним специфічна міська культура. Носіями цієї культури є самі міські жителі, а тому дослідження функціонування населення, його побут, світогляд, звички є пріоритетними і першочерговими. Традиційною базою для таких досліджень у європейській історіографії є розробки в галузі історичної демографії і соціальної історії, спрямовані на вивчення демографічної поведінки населення та його структури [1]. У вітчизняному історіописанні, навпаки, основна увага приділяється міському поселенню та його розвитку [2], проведенню забудови і створення архітектурних ансамблів [3], формування топоніміки і еволюції органів влади та самоврядування. Населення виступає лише фоном, на якому відбувається еволюція самого міста, на такому тлі інколи здається, що міський механізм функціонує самостійно, без участі самих жителів, лише однією волею адміністративних органів.

Зауважимо, що в останні роки в Україні значно зріс науковий інтерес до соціальної історії та історичної демографії, вивчаються різноманітні аспекти функціонування як міського, так і сільського соціумів. У цьому зв'язку слід відмітити дослідження Н. Білоус [4], В. Дмитренка [5], Д. Казимірова [6], Н. Пилипенко [7], М. Яременка [8], О. Сакала [9], праці Ю. Волошина [10] та І. Сердюка [11].

Проте, сучасна історична наука знаходиться на початку шляху дослідження історії ранньомодерного соціуму Гетьманщини. На нашу думку, саме зараз, коли виявлено значний масив облікових джерел, документів церковно-метричного обліку, стали доступні сучасні методики їх обробки, а також кращі здобутки світової історіографії, створилися всі умови для всебічного вивчення соціальної історії.

Серед облікових джерел XVIII століття (компути, ревізії, описи тощо) одним з найважливіших для вивчення міського населення Гетьманської України є Генеральний опис Лівобережної України 1765-1769 рр. [12]. Він проводився за наказом імператриці Катерини II і охоплював усі 10 полків Гетьманщини та містив докладну інформацію про міста й містечка, їх географічне положення, топографію, а також відомості про кількість дворів і чисельність населення із зазначенням майнового стану; коронні, урядові, монастирські, поміщицькі, рангові (старшинські) та козацькі маєтності. У історичній літературі ревізія отримала назву Генеральний (Румянцевський)* опис Малоросії. За своїм змістом і обсягом він є унікальним джерелом інформації, оскільки містить 969 книг, у яких зосереджені відомості про 3,5 тис. населених пунктів Гетьманщини [13].

Матеріали опису зберігаються у фондах Центрального державного історичного архіву

* Безпосередню реалізацію наказу імператриці здійснював президент II Малоросійської колегії, генерал-губернатор Малоросії Петро Румянцев, саме тому Румянцевський.

України у місті Києві (Ф. 57). Але документи перепису окремих населених пунктів майже повністю втрачені. Наприклад, з 19 міст і містечок Лубенського полку найгірше збереглися описи: міст Глинськ [14], Лохвиця [15], Ромни [16]; містечок: Горошине [17], Городище [18], Оржиці [19], Жовнина [20], Костянтинова [21], Лукоми [22], Сенчі [23], Хмеліва [24], Вереміївки [25], Чигрин-Дубрави [26], Чорнух [27], Яблунівки [28]. Краще збереглися описи міста Лубен [29] та містечок: Курінька [30], Пирятин [31], Сміла [32].

Зважаючи на це, ми будемо користуватися матеріалами Румянцевського опису сотенного містечка Пирятина Лубенського полку. Вони знаходяться у книзі 425а, датовані вереснем – жовтнем 1767 р., складаються з відомостей, поданих ревізорами, складених місцевою канцелярією, копій універсалів, грамот, купчих, тощо [33]. Усі справи, написані скорописом другої половини XVIII ст., місцями складні для читання через пошкодження та згасання тексту і індивідуальних особливостей почерку особи, що вела записи. Читання полегшується тим, що записи робилися за визначеним шаблоном.

У даній розвідці спробуємо проаналізувати лише один історико-демографічний аспект – статево-вікову структуру населення міста, оскільки вік і стать є основними демографічними характеристиками [34]. Крім того, в історичній демографії статевою структурою населення прийнято вважати розподіл населення на чоловіків і жінок [35]. Демографи, аналізуючи статевою структуру, визначають три основні показники: абсолютну чисельність чоловіків і жінок, віковий поділ і співвідношення статей, як у всьому населенні, так і в окремих вікових групах [36]. Саме за такими параметрами й в даній послідовності ми будемо аналізувати структуру населення Пирятина.

Перепис розпочався у жовтні 1765 р. і тривав до лютого 1769 р. У зв'язку з початком російсько-турецької війни П. Румянцев наказав припинити ревізію, хоча в більшості полків ця робота не була закінчена [37].

Для проведення опису в кожному полкові створювали спеціальну комісію, яку очолював

офіцер із розквартированих тоді в Гетьманщині російських полків. Для допомоги йому призначався представник козацької старшини. Сама ж комісія складалася з нижніх чинів російського офіцерства та місцевих українських урядовців [38].

У Лубенському полку комісію з проведення перепису очолив підполковник Старооскольського піхотного полка Микола Огарьов. Для допомоги йому були призначені представники старшини – значковий товариш Василь Губчиць та писар Борсук, пізніше полковий писар Іван Шнурчевський.

У своїй роботі комісія керувалася планами, формами та інструкціями проведення опису, розробленими II Малоросійською колегією за безпосередньої участі Румянцева. Крім того, використовувалися попередні ревізії за 1712 – 1764 рр. для зіставлення отриманих даних про кількість населення, станову належність, земельну власність. Власники земельних ділянок повинні були надати в комісію відомості про свої володіння та за яких умов вони були отримані, а ревізори повинні були на місцях перевірити ці дані.

Як відомо, було чотири форми переписних листів, одна з яких (перша) була спеціально розроблена саме для міст і містечок [39]. Вона вимагала від ревізорів вказування географічного положення населеного пункту, опису його укріплень, споруд, ярмарків та базарів, прибутків та подвірного перепису господарств. Відмітимо, що не передбачалося отримання таких відомостей від дворян, чиновників та духовенства через те, що дані про них уже мали знаходитися у полкових канцеляріях [40].

Двори кожного населеного пункту переписувалися у певному порядку. Записувалися назва вулиці або за її відсутності «*по улице в правую сторону*» [41, арк. 3], «*по переулку в правую сторону*» [42, арк. 17], номер двору. Потім йдуть графи для будівель: число покоїв, людських хат, комор для поклажі, конюшень і сараїв. Позначалися способи зведення: рублені чи плетені. Про кожен двір повідомлялося: хто в ньому живе, його прізвище та ім'я, звідки родом, звання, вік, стан здоров'я – такі ж відомості подавалися про дружину і дітей.

Діти записувалися так, спочатку хлопчики, а потім дівчата. До форм вносилися відомості не лише про родичів, а й про всіх людей, що мешкали у дворі. Підсусідки та робітники повідомляли про їх вік, стан здоров'я, походження і умови найму («в оном живет работница его Агафья Денисова, девка, уроженница местечка Пирятина, звання посполитого») [43, арк. 1]).

За нашими підрахунками в описі міститься відносно повна інформація про 974 жителів Пирятин, з них – 473 чоловіки і 501 жінка. Дослідження статево-вікового складу розпочнемо поділом усіх мешканців на великі вікові групи. Для цього скористаємося методикою французьких вчених Л. Анрі та А. Блюма. Вони виділяють два способи такого поділу. Перший передбачає розподіл на молодих (0-19 років), дорослих (20-59 років) та літніх (60 і старші). Другий – поділ на дітей (0 – 14 років), осіб активного віку (15-64 роки) та літніх (65 років і старші) [44]. Але зважаючи на особ-

ливості джерела і тогочасні уявлення про дитинство і старість, сучасний дослідник Ю. Волошин пропонує наступний поділ: діти (0-14 років), активне населення (15-59 років), літні (60 і старші) [45].

Розподіл на великі вікові групи необхідний для того, щоб визначити частку активного, працездатного населення. І. Сердюк, посилаючись на тогочасне законодавство* Гетьманщини вказує на вік 13-14 років як на межу між дитинством і активним віком. Основна частина молоді починала активну й постійну працю в 14-16 років (хоча в описі Пирятин зустрічаємо дані про робітників і молодшого віку «работница Варвара, звання козачого, 9 лет, здорова» [46, арк. 494]). Особами літнього віку вважалися ті, кому виповнилося 60 років і старші [47]. Відповідно до цього розподілимо населення містечка Пирятин за запропонованими критеріями, результати представлені в таблиці (див. табл. 1).

Таблиця 1.

Розподіл населення міста Пирятин за великими віковими групами

Вікова група	0-14			15-59			60 і старші		
	разом	ч	ж	разом	ч	ж	разом	ч	ж
Чисельність	415	217	198	527	239	288	32	17	15

З'ясуємо рівень демографічної старості населення містечка, для цього використаємо методу польського вченого Е. Россета. Потрібно підрахувати частку осіб віком 60 років і старших. Демограф Е. Россет вважав населення молодим, якщо частка літніх людей не перевищує 8% [48]. А експерти відділу демографії ООН в 1959 р. прийняли вік 65 років як межу для визначення процесів старіння і запропонували три рівні характеристики демографічної структури населення:

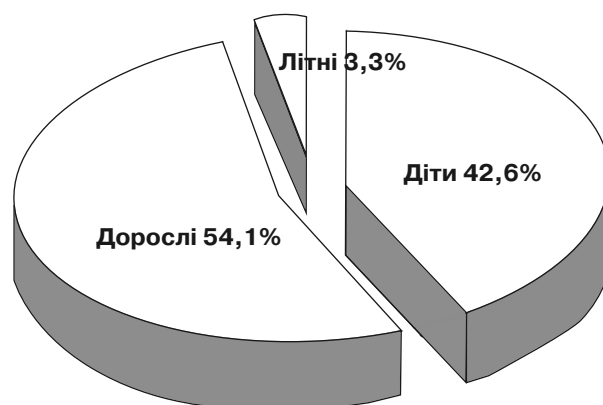
1) наявність 4% людей старших 65 років – молоде населення;

2) від 4% до 7% – структура зрілого населення;

3) більше 7% – старе населення [49].

Як з'ясувалося серед населення Пирятин, частка літніх людей становила 3,3% (див. мал. 1).

Таким чином населення містечка було молодим, що в цілому притаманне традиційному доіндустріальному суспільству.



Малюнок 1.

Структура населення міста Пирятин за даними Генерального опису (%)

* У містах Гетьманщини діяв Литовський статут 1588 р., магдебурзьке право і Саксонське зерцало.

Основну масу мешканців містечка становило активне населення – 54,1%. Цей досить високий показник пояснюється, очевидно, високим рівнем трудової міграції до Пирятина. Діти (0 – 14 років) становили 42,6%.

Населення Пирятина мало порівняно збалансований статевий склад (див. таб. 2). За даними Румянцевського опису, у містечку проживало 48,5% чоловіків і 51,5% жінок.

Незначна перевага хлопчиків (52,3%) над дівчатками (47,7%) в дитячій групі змінюється перевагою жінок (54,6%) над чоловіками (45,4%) у активній. Це можна пояснити впливом трудової міграції, зокрема тим, що в описі знаходимо велику кількість робітниць – жінок і традиційним вищим рівнем смертності серед чоловіків. Та відновленні переваги чоловіків (53,1%) над жінками (46,9%) у старшій віковій групі.

Таблиця 2.

Статеве співвідношення населення міста (%)

0–14		15–59		60 і старші		Все населення	
чол.	жін.	чол.	жін.	чол.	жін.	чол.	жін.
52,3%	47,7%	45,4%	54,6%	53,1%	46,9%	48,5%	51,5%

Однак, побудовані нами таблиці відображають лише загальні характеристики статево-вікового складу населення Пирятина. Дані наведені в них є відносними тому, що ми характеризували населення на великих вікових проміжках. Щоб виправити це, використовуємо таблицю «не-

оброблених даних» (див. таб. 3) запропоновану Л. Анрі та А. Блюмом [50]. У ній усіх жителів розподілимо за віком, статтю, сімейним станом, коли не можна визначити сімейний стан дані заносилися в графу не з'ясовано. За основу поділу взяті п'ятирічні вікові групи.

Таблиця 3.

Розподіл населення Пирятина за статтю, віком та сімейним станом

Вікова група (роки)	Чоловіки					Жінки				
	холості	жонаті	вдівці	сімейний стан не з'ясовано	разом	холості	заміжні	вдови	сімейний стан не з'ясовано	разом
0-4	78				78	73				73
5-9	74				74	67				67
10-14	64				64	58				58
15-19	46				46	63	2		1	66
20-24	9	7		3	19	8	22		1	31
25-29	1	18	1	1	21	2	33	2	5	42
30-34	1	26		3	30	2	45	6	1	54
35-39	1	27	3	2	33		24	6	3	33
40-44	1	32	3	1	37		29	7		36
45-49	1	23			24		6	3		9
50-54		19	2	2	23		4	6		10
55-59		6		1	7	1	4	1	1	7
60-64		8	1	1	10	1		7		8
65-69		2			2		1	3		4
70 і ст.	3	1	1	5			3	3		
Разом	276	171	11	15	473	275	170	44	12	501

Спочатку з'ясуємо частку чоловіків у загальному складі населення (чоловічий коефіцієнт) і число чоловіків на 100 жінок (співвідношення статей). Чоловічий коефіцієнт Пирятини дорівнює 0,486 (473/974), що свідчить про перевагу жінок. Співвідношення статей дорівнює 94,4 ($100 \times 473/501$).

Показник розподілу за статтю використовується значно частіше, ніж чоловічий коефіцієнт і в даному випадку є доволі низьким.

У випадку переваги чоловіків, дослідник Ю. Волошин говорить про можливість недообліку жінок, бо вони не сплачували податки й часто залишалися поза увагою ревізорів [51].

Докладніше статеве співвідношення спробуємо отримати, розглянувши ситуацію в різних вікових категоріях. Для цього застосуємо формулу для кожної вікової групи окремо (див. таб. 4). Для порівняння буде корисним долучити дані типової таблиці ООН для закритого населення [52].

Таблиця 4.

Співвідношення статей у п'ятирічних вікових групах

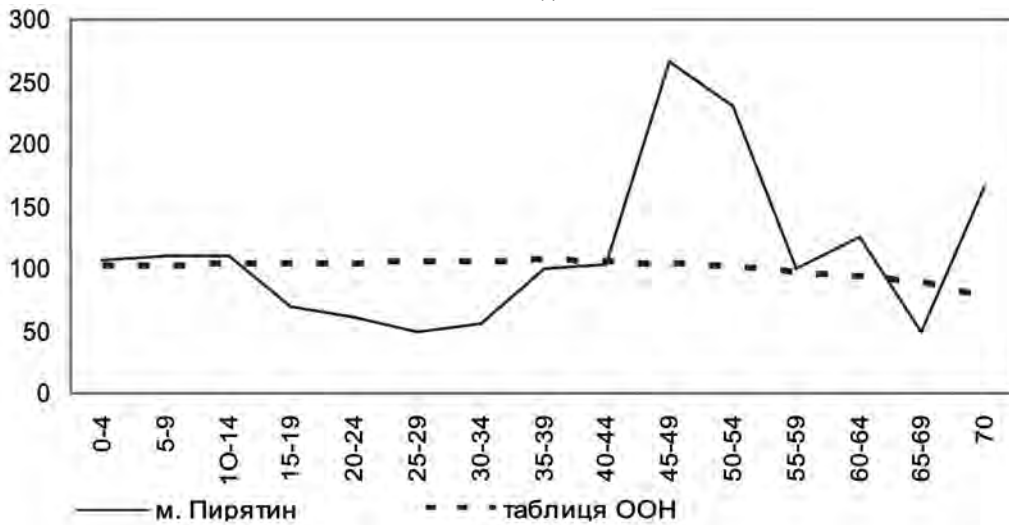
Вікова група	Співвідношення статей	
	Пирятин	Типова таблиця
0-4	106,8	102,3
5-9	110,4	102,4
10-14	110,3	102,8
15-19	69,6	103,3
20-24	61,2	103,9
25-29	50	104,7
30-34	55,5	105,6
35-39	100	106,2
40-44	102,7	105,8
45-49	266,6	104,0
50-54	230	101,1
55-59	100	97,2
60-64	125	92,9
65-69	50	88,5
70	166,6	78,8

Отримані результати ілюструємо за допомогою графіка (див. мал. 2), де вік позначений на абсцисі, а статеве співвідношення на ординаті.

За допомогою графіка та таблиці розглянемо відповідність статевого співвідношення населення Пирятини класичній динаміці. У наймолодшій віковій групі (0-4 роки) показник становить 106,8 при нормі 102,3. У наступних категоріях (5-9 років) і (10-14 років) він становить 110,4 і 110,3 відповідно. Графік показує низьку чисельність чоловіків 15-19, 20-24, 25-29, 30-34 і 65-69 років та жінок віком 45-49 і 50-54 років.

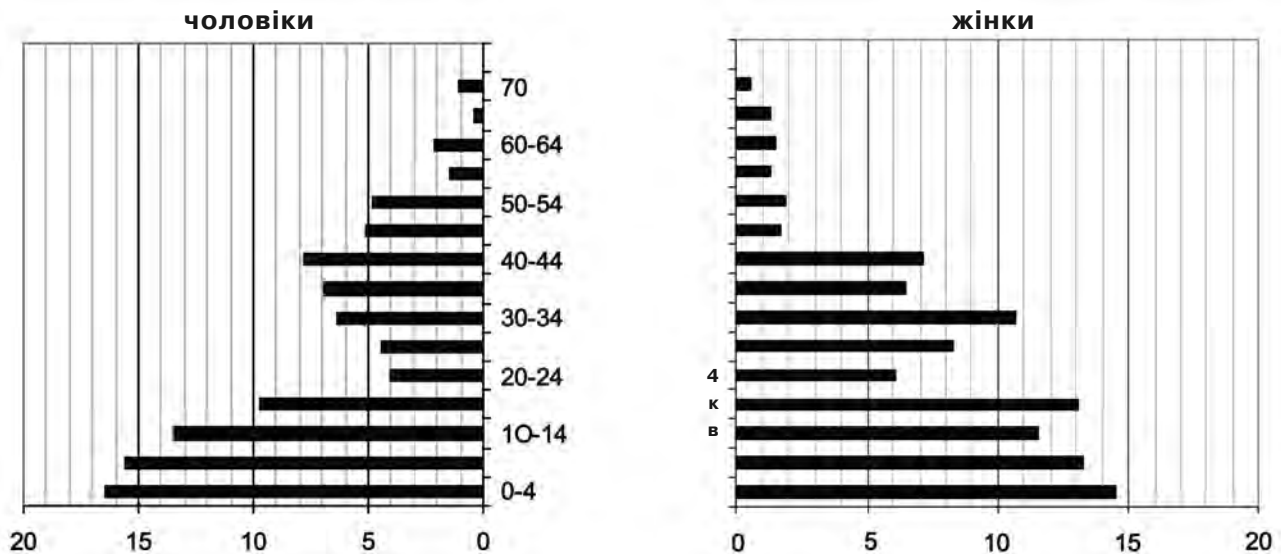
Отже, крива графіку, що характеризує статеве співвідношення населення містечка Пирятини кардинально відрізняється від показників типової таблиці ООН. Це можна пояснити тим, що «таблиця ООН» створена для закритого населення, а населення ранньомодерного міста було відкритим, воно зазнавало впливів міграцій, участі чоловіків у військових діях, різна смертність тощо. Поєднання різних чинників сформувало і відповідне співвідношення статей сотенного містечка.

Малюнок 2. Вікове співвідношення за статтю



Для докладнішого пояснення процесу формування статеві-вікових структур населення Пирятина, звернемося до побудови статеві-вікових пірамід. Цей метод є одним з найбільш апробованих інструментів для розуміння демографічних процесів [53]. Піраміди є двосторон-

німи гістограмами (окремо для кожної статі) розподілу населення за віком і статтю. Вік позначається на вертикальній осі, а чисельність на горизонтальній. Кожна вікова група представлена у вигляді прямокутника з площею пропорційною чисельності даної групи (див. мал. 3).



Малюнок 3. Статеві-вікова піраміда населення м. Пирятин

Обидві конструкції мало схожі на класичні піраміди і демонструють різкі коливання чисельності обох статей. Сама ж форма пірамід, на думку дослідника І. Сердюка, характерна для традиційного молодого населення з високим рівнем народжуваності і смертності [54].

Отже, ми можемо зробити висновок, що матеріали Румянцевського опису Пирятина є досить інформаційним джерелом для визначення статеві-вікової структури населення містечка.

Дані опису дають нам можливість використувати обрані методики історико-демографічного аналізу.

Ми виявили, що у містечку домінували особи працездатного віку, їхня частка становила (54,1%), діти становили (42,6%) і найменше було осіб літнього віку (3,3%). Отже, за рівнем демографічної старості населення Пирятина було молодим, оскільки частка людей похилого віку на перевищувала норму.

Населення мало порівняно збалансований статевий склад між чоловіками (48,5%) та жінками (51,5%). Це можна пояснити впливом трудової міграції, зокрема тим, що в описі знаходимо велику кількість робітниць – жінок і традиційним вищим рівнем смертності серед чоловіків. Найбільший дисбаланс між статями спостерігається у наступних вікових групах: 45-49, 50-54 років (перевага чоловіків) та 15-19, 20-24, 25-29, 30-34 і 65-69 років (перевага жінок). У катего-

ріях 0-4, 5-9, 10-14, 35-39 і 40-44 навпаки бачимо майже ідеальний баланс між статями.

Тобто, перед нами постає місто з молодим суспільством, відкритим для міграційних процесів, які істотно впливали на структуру його населення. Ці особливості, поряд з характерною рисою містечка – порівняно високою часткою осіб активного віку, були зумовлені дією природних і механічних чинників, відповідною демографічною поведінкою населення Пирятина.

Джерела та література

1. Бродель Ф. Матеріальна цивілізація, економіка і капіталізм, XV-XVIII ст. Том 1. Структура повсякденності: можливе і неможливе. – К. Основи, 1995. – С.413-483; Город в средневековой цивилизации западной Европы. Т.1. Феномен средневекового урбанизма. – М.: Наука, 1999. – С.9-11.
2. Компан О. Міста України в другій половині XVII ст. – К., 1963. – 388 с.; Пляшко Л. Подорож до міста XVIIIст. – К., 1980. – 152 с.
3. В.В. Історіографія архітектури і містобудування доби Гетьманщини // Записки Наукового товариства імені Шевченка. — Том ССХІ. Праці Комісії архітектури та містобудування. – Львів, 2001. – С. 18-53.; Вечерський В.В. Плани міст Лівобережної України XVII-XVIII ст. як джерела вивчення містобудівного розвитку // Архітектурна спадщина України. – Вип. 3, част. 1. – К.: Українознавство, 1996. – С.105-121.
4. Білоус Н. Магістрат і юридики в Києві у XVI – першій половині XVII ст. (соціально-правові взаємини в місті) // Соціум. Альманах соціальної історії. – К.: Ін-т іст. України НАН України, 2005. – Вип.5. – С. 107-125.
5. Дмитренко В. Сім'ї парафіяльного духовенства другої половини XVIII століття – спроба історико-демографічного аналізу за матеріалами сповідних розписів Пирятенської протопопії Київської єпархії // Краєзнавство. – 2009. – №3 – 4. – С. 202-207.
6. Казиміров Д. Козацькі родини м. Мени за Генеральним описом Лівобережної України 1765 – 1769 рр. // Краєзнавство. – 2011. – №4. – С. 216-222.
7. Пилипенко Н. Інформативні можливості метричних книг у дослідженні демографічної поведінки сільського населення Гетьманщини другої половини XVIII ст.// Актуальні проблеми вітчизняної і всесвітньої історії. – Харків, 2006. – Вип. 9. – С. 69-82.
8. Яременко М. Ціна міщанської любові, або Скільки коштувала прихильність обивателів Києво-Подолу до могилянських студентів// Соціум. Альманах соціальної історії. – К.: Ін-т іст. України НАН України, 2005. – Вип.5. – С. 95-104.
9. Сакало О. Домогосподарства сільського населення Гетьманщини другої половини XVIII ст.: деякі історико-демографічні аспекти (на прикладі села Ведмеже Роменської сотні Лубенського полку)// Краєзнавство. – 2008. – №1 – 4. – С. 168 – 174.
10. Волошин Ю. Розкольніцькі слободи на території Північної Гетьманщини у XVIII ст. (історико-демографічний аспект). – Полтава: АСМІ, 2005. – 312 с.
11. Сердюк І. Полкових городів обивателі: історико-демографічна характеристика міського населення Гетьманщини другої половини XVIII ст. – Полтава: АСМІ, 2011. – 304 с.
12. Сердюк І. Румянцевський опис Малоросії як джерело вивчення демографічних характеристик міст Гетьманщини//Історична пам'ять. – 2008. – №2. – С. 145.
13. Генеральний опис Лівобережної України 1765-1769 рр. Показчик населених пунктів. – К.: Центр. держ. іст. Архів УРСР в м. Києві, 1959. – С.11.
14. Центральний державний історичний архів України у м. Києві (далі – ЦДІАК України), ф.57, оп.1, спр.424, арк. 105-112.
15. ЦДІАК України, ф.57, оп.1, спр.424, арк. 83 – 85.
16. ЦДІАК України, ф.57, оп.1, спр.424, арк. 292-293.
17. ЦДІАК України, ф.57, оп.1, спр.424, арк. 192-198.
18. ЦДІАК України, ф.57, оп.1, спр.424, арк. 212-214.
19. ЦДІАК України, ф.57, оп.1, спр.424, арк.40, 190-191.
20. ЦДІАК України, ф.57, оп.1, спр.424, арк. 40, 218-221.
21. ЦДІАК України, ф.57, оп.1, спр.424, арк. 174-175, 260.
22. ЦДІАК України, ф.57, оп.1, спр.424, арк. 179-183.
23. ЦДІАК України, ф.57, оп.1, спр.424, арк. 135- 141.
24. ЦДІАК України, ф.57, оп.1, спр.424, арк. 262, 290-291.

25. ЦДІАК України, ф.57, оп.1, спр.421, арк. 40 зв., 41.
26. ЦДІАК України, ф.57, оп.1, спр.420, арк. 69-70, 76=79; спр. 424, арк.40 зв., 225 – 226.
27. ЦДІАК України, ф.57, оп.1, спр.424, арк. 77-80; спр. 426б, арк. 188 – 203.
28. ЦДІАК України, ф.57, оп.1, спр.424, арк. 117-119.
29. ЦДІАК України, ф.57, оп.1, спр.148, арк. 1-289; спр. 424, арк. 1-27.
30. ЦДІАК України, ф.57, оп.1, спр.424, арк. 166-169; спр. 426а, арк. 1-563; спр. 426б, арк. 1-187, 204 - 213, 223- 249, 252-397.
31. ЦДІАК України, ф.57, оп.1, спр.424, арк. 126-128; спр. 425а, арк. 1-119, 162-534, 543-574; спр. 425б, арк. 1-912.
32. ЦДІАК України, ф.57, оп.1, спр.142, арк. 3-726, 752-757, 880- 895, 904; спр. 424, арк. 262, 275.
33. ЦДІАК України, ф.57, оп.1, спр. 425а, арк. 1 119, 162-534, 543-574.
34. Дорошенко Л. Демографія: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. – К.: МАУП, 2005. – С.31.
35. Муромцева Ю.І. Демографія: Навчальний посібник. – К.: Кондор, 2006. – С.62.
36. Там само.
37. Генеральний опис Лівобережної України 1765-1769 рр. Показчик населених пунктів. – К.: Центр держ. іст. Архів УРСР в м. Києві, 1959. – С.5.
38. Волошин Ю. «Для точного исчисления и сведения всего малороссийского народа»: проведення Румянцевського опису в полковому місті Полтаві (1765-1766 рр.) // Краєзнавство. – 2011. – №1. – С.59.
39. Генеральний опис Лівобережної України 1765-1769 рр. Показчик населених пунктів. – К.: Центр держ. іст. Архів УРСР в м. Києві, 1959. – С.5.
40. Багалеї Д.И. Генеральная опись Малороссии // Киевская Старовина. – 1883. – № 11. – С.406.
41. ЦДІАК України, ф.57, оп.1, спр. 425а.
42. Там само.
43. Там само.
44. Анри Л., Блюм А. Методика анализа в исторической демографии. / Пер. с франц. С. Хока и Ю. Егоровой – М.: РГГУ, 1997. – С.23.
45. Волошин Ю. Розкольніцькі слободи на території Північної Гетьманщини у XVIII ст. (історико-демографічний аспект). – Полтава: АСМІ, 2005. – С. 112.
46. ЦДІАК України, ф.57, оп.1, спр. 425а.
- Сердюк І. Полкових городів обивателі: історико-демографічна характеристика міського населення Гетьманщини другої половини XVIII ст. – Полтава: АСМІ, 2011. – С.85-86.
47. Муромцева Ю.І. Демографія: Навчальний посібник. – К.: Кондор, 2006. – С.72.
48. Сапожникова Т. Демографическое старение: прогнозы, причины, последствия//<http://ej.kubagro.ru/2007/01/pdf/10.pdf>
49. Анри Л., Блюм А. Методика анализа в исторической демографии. / Пер. с франц. С. Хока и Ю. Егоровой – М.: РГГУ, 1997. – С.16-17.
50. Волошин Ю. Розкольніцькі слободи на території Північної Гетьманщини у XVIII ст. (історико-демографічний аспект). – Полтава: АСМІ, 2005. – С. 116.
51. Анри Л., Блюм А. Методика анализа в исторической демографии. / Пер. с франц. С. Хока и Ю. Егоровой – М.: РГГУ, 1997. – С.28.
52. Сердюк І. Полкових городів обивателі: історико-демографічна характеристика міського населення Гетьманщини другої половини XVIII ст. – Полтава: АСМІ, 2011. – С. 92.
53. Там само, С. 94.

Юрій Ночовний

Структура населения сотенного города Пирятин: историко-демографический анализ по материалам Румянцевской описи 1765-1769 гг.

В статье исследуется население сотенного города Гетьманщины по материалам Румянцевской описи Пирятин. Определена численность и поло-возрастной состав его жителей.

Ключевые слова: Румянцевская опись, город, демография, население, пол, возраст, Пирятин.

Yury Nochovniy

Population structure centesimal town Hetmanate: the materials Rumyantsev describe Piryatin Lubensky Regiment (historical and demographic analysis)

The article examines the population centesimal town Hetmanate the materials Rumyantsev describe Piryatin. Determine the size and sex-age structure of its inhabitants.

Key words: Rumyantsevskyy description, small town, demography, population, sex, age, Pyriatyn.